

Studie zdravotního stavu populace

Epidemiologické studie a výběrová šetření zdravotního stavu obyvatel umožňují zkoumat příčiny poruch zdraví, rozpoznat rizikové faktory a prokázat jejich roli ve vzniku a rozvoji nemocí, identifikovat rizikové skupiny obyvatelstva a navrhnout a ověřit účinnost preventivních opatření.

- **Studie Zdraví dětí 2016** - dotazníkové šetření zaměřené na výskyt alergických onemocnění, obezity, rizikových faktorů kardiovaskulárních onemocnění a poruch pohybového aparátu u dětí. Součástí jsou také otázky na stravovací návyky dětí. U vybraných dětí byl analyzován biologický materiál (krev a moč) na obsah krevních tuků, vybraných **biomarkerů expozice toxickým látkám a biomarkerů nutrice**. Studie byla provedena s podporou Společnosti praktických lékařů pro děti a dorost.
- **Studie EHES (European Health Examination Survey)** - prevalenční šetření zdravotního stavu dospělé populace (25-64 let) zahrnující lékařské vyšetření. Výhodou zahrnutí lékařského vyšetření do studie je poskytnutí objektivních údajů o prevalenci hypertenze, obezity a diabetu, hlavních rizikových faktorů vzniku kardiovaskulárních onemocnění. Státní zdravotní ústav realizoval v letech 2010-2011 pilotní fázi studie. V letech 2014-2015 proběhlo první celonárodní šetření na reprezentativním vzorku populace ČR. V roce 2019 potom stejnou metodikou proběhla další etapa šetření.
- **Studie HELEN (Health, Life style and Environment)** - prevalenční/průřezové dotazníkové šetření zaměřené na zdravotní stav a životní styl městské populace středního věku (45-54 let). Studie byla pravidelně opakována stejnou metodikou v pětiletých intervalech, poslední etapa proběhla v letech 2011-2014. Poté byla studie přerušena.
- **Mezinárodní kohortová studie HAPIEE** (Health, Alcohol and Psychosocial factors in Eastern Europe) **sleduje dopad životního stylu a psychosociálních faktorů na zdravotní stav populací** ve vybraných státech střední a východní Evropy. Studie HAPIEE je prospektivní kohortová studie sledující městskou populaci středního a vyššího věku (věková skupina 45-69 let v roce 2003), která v ČR probíhá **od roku 2002** v sedmi městech - Hradec Králové, Jihlava, Havířov, Karviná, Kroměříž, Liberec a Ústí nad Labem.
- **Alergická onemocnění u dětí** v České republice je průřezová studie probíhající opakovaně v pětiletých intervalech v 18 městech. Poslední etapa proběhla v roce 2016.
- Studie vybrané psychosociální souvislosti a kvalita života u souboru pacientů s implantovaným kardiostimulátorem Cílem studie bylo zjištění komplexní úrovně a struktury kvality života u pacientů s implantovaným kardiostimulátorem. Dalším cílem studie bylo získání informací týkajících se vybraných relevantních psychosociálních charakteristik těchto pacientů. Celkově bylo do sledování zařazeno 150 pacientů kardiostimulačního centra FNKV v Praze 10. Podrobné informace naleznete [zde](#)
- Studie prediktory osobní pohody (well - being) u reprezentativního souboru české populace Studie

zaměřná na zjišťování úrovně, struktury a prediktorů osobní pohody zahrnuje data získaná od 1321 osob vybraných náhodným výběrem pomocí kvót (věkové rozpětí respondentů 18 - 74 let). Popis studie k prohlédnutí [zde](#)

- **Studie Syndrom vyhoření, vybrané psychologické proměnné a rizikové faktory kardiovaskulárních onemocnění** Studie je výsledkem výzkumu realizovaného v rámci projektu GA ČR 406/06/0747 a výzkumného záměru AV OZ 70250504 k ověření suspektních souvislostí mezi psychosociálními proměnnými (typ chování, typ osobnosti, životní události, sociální opora, psychická odolnost), syndromem vyhoření a rizikovými faktory KVO u souboru 78 participantů. Bližší informace [zde](#)
- **Studie Zdraví a životní styl dětí a školáků 2010** Systematický mezinárodní výzkum forem chování ovlivňujících zdraví dětí a mládeže byl iniciován v Evropě v roce 1982. Česká republika se poprvé účastnila studie spolu s dalšími 24 převážně evropskými státy v roce 1994. Výzkum se opakuje vždy ve čtyřletých intervalech a hlavní výsledky kolaborativní studie, tj. přehled základních ukazatelů behaviorálních determinant zdraví dětí školního věku, jsou vždy publikovány ve zprávě WHO. Více informací [zde](#)
- **Studie Životní styl a zdraví mládeže v Kraji Vysočina** Projekt zaměřený na vyšetření základních ukazatelů zdraví a získání informací o způsobu života u mládeže ve vybraných 22 středních školách v kraji Vysočina v roce 2012. Více informací [zde](#)
- **Studie Saturace jodem a jodurie 11-12letých dětí z 6 oblastí v ČR v roce 2012-2013** Monitorování jodurie a saturace dětí jodem patří mezi zásadní metody pro hodnocení efektivity a úrovně preventivních opatření k zamezení chorob z nedostatku jódu. Výsledky sledování slouží také ICCIDD WHO ke srovnávání stavu v různých zemích. Každodenní dostatečný přísun jódu je nezbytný pro zajištění správné funkce všech buněk organismu každého jedince. Více informací [zde](#)
- **Studie Semilongitudinální sledování somatického vývoje a úrazovosti školních dětí - období 2009-2011.** Sběr úrazových dat byl realizován formou dotazníkového šetření v období 2009-11 na 48 základních školách náležících do sítě Škol podporujících zdraví. V souboru, zahrnujícím celkem 4330 dětí školního věku z různých regionů ČR (2236 chlapců a 2094 děvčat), utrpělo úraz ošetřený lékařem celkem 19 % žáků. Školních úrazů bylo zaznamenáno 28,9 %, domácích úrazů 25,8 % - počet těchto úrazů s věkem klesá. Ve školách dochází nejčastěji k úrazům při školní tělesné výchově. Pokud jde o druh činnosti výsledky šetření potvrzují, že úrazy vznikají nejčastěji při sportovní činnosti - téměř 38 % všech úrazů vzniká při organizovaném sportu a hře. Dílčí informace o této studii jsou uvedeny [zde](#):
<http://www.szu.cz/tema/podpora-zdravi/prevence-urazu-u-deti-a-dospivajicich-cr> Podrobné výsledky výzkumného šetření byly publikovány v časopisu *Prevence úrazů, otrav a násilí*, 2012, roč. VIII, č.1, s. 7-18 a v časopisu *Čes-slov. Pediatrie*, 2013, roč. 68, č. 1. s. 20-35.
- **Studie Kuřáctví dospělé populace ČR 2011** Pravidelná průřezová populační studie Zdraví a škodlivé návyky je zaměřena na prevalenci kuřáctví a postoje české dospělé populace ve věku 15 - 64 let k problematice užívání tabákových výrobků. Studie je realizována řízeným rozhovorem tazatele s respondentem u vzorku populace ČR v počtu cca 1400 osob a je reprezentativní pro ČR podle věku, pohlaví a regionu. Informace o studii vč. podrobné analýzy získaných dat a porovnání

výsledků v letech 1997 až 2011 naleznete [zde](#)

- **Studie GYTS 2011** Mezinárodní studie Světové zdravotnické organizace (WHO) a Center pro kontrolu nemocí a prevenci (CDC). Global Youth Tobacco survey (GYTS) je školní výběrová studie, která monitoruje užívání tabákových výrobků a znalosti a postoje školní mládeže ve věku 13 - 15 let k této problematice. Studie proběhly v ČR v letech 2002, 2007 a 2011. Studie se v roce 2011 zúčastnilo 49 náhodně vybraných škol. Zúčastnily se celé náhodně vybrané třídy. Přítomným žákům byl distribuován dotazník s 69 otázkami. Celkem dotazník vyplnilo 3799 žáků odpovídajícího věku. Databáze byla zpracována v CDC z odpovědních listů. Informace o studii 2011 vč. podrobné analýzy získaných dat naleznete [zde](#).
- **Studie GHPSS 2007** Global Health Profession Student Survey (GHPSS) je součástí Globálního systému surveillance tabáku založeného Světovou zdravotnickou organizací (WHO) a Úřadem kouření a zdraví (OSH) Centra pro kontrolu nemocí a prevenci (CDC). GHPSS je školní studie která monitoruje užívání tabákových výrobků a znalosti a postoje budoucích zdravotníků, tj. studentů třetího ročníku všeobecného a zubního lékařství, farmacie, a ošetrovatelství. V roce 2011 bylo do studie zahrnuto celkem 1671 studentů z 28 škol. Tento soubor byl vybrán z vysokých škol v České republice, kde se tyto obory studují. Databáze byla zpracována v CDC z odpovědních listů. Informace o studii 2011 vč. podrobné analýzy získaných dat naleznete [zde](#)
- **Studie Determinanty rizikových forem užívání alkoholu v populaci mladých dospělých: analýza zdravotních, sociálních a psychologických závislostí.** Výzkumný projekt podpořený Grantovou agenturou MZ ČR (NS 9645-4/2008) byl zaměřen na stanovení výskytu zdravotně rizikových forem konzumu alkoholu v české populaci mladých dospělých a na analýzu zdravotních, sociodemografických a psychologických souvislostí rizikového a škodlivého pití. Výzkum byl realizován formou dotazového šetření v reprezentativním vzorku 2 221 mladých dospělých ve věku 18 až 39 let. Výsledky výzkumu byly prezentovány jednak formou sdělení na konferencích a rovněž formou článků v odborných lékařských časopisech. Závěrečnou zprávu shrnující hlavní výsledky studie naleznete [zde](#)
- Studie růstu českých dlouhodobě kojených dětí - studie proběhla v letech 2008 - 2011 ve spolupráci SZÚ a Univerzity Karlovy, 3. lékařské fakulty za finanční podpory grantu IGA MZ ČR NS 9974-4/2008. Účelem studie bylo získat růstová a socioekonomická data o českých kojených dětech a posoudit vhodnost českých referenčních dat, resp. standardů Světové zdravotnické organizace pro hodnocení růstu českých kojených dětí. Výsledky studie potvrdily, že růst kojeného dítěte je odlišný od růstu dítěte živeného převážně umělou výživou. Znalost konkrétních specifik růstu kojeného dítěte je předpokladem podpory úspěšného dlouhodobého kojení, které má pro zdravý vývoj dítěte nezastupitelný význam. Více o růstu kojených dětí [zde](#)
- Celostátní antropologické výzkumy dětí a mládeže (CAV): Vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 70/ 2012 Sb. ukládá lékařům povinnost zjišťovat a za pomoci růstových grafů hodnotit základní tělesné parametry při pravidelných preventivních prohlídkách. Růstové grafy pro českou populaci jsou výsledkem rozsáhlých **Celostátních antropologických výzkumů (CAV)**, které se konaly v desetiletých intervalech již od roku 1951. Poslední, 6. CAV proběhl v roce 2001 a bylo do něj zahrnuto více než 60 000 dětí a dospívajících od narození do 19 let z celé ČR. Byly získány podklady

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

pro konstrukci referenčních růstových grafů (ke stažení [zde](#) i cenná socioekonomická data. Všechny výsledky shrnuje publikace o CAV 2001 (ke stažení [zde](#) Další informace o CAV [zde](#)

- Aktivizace seniorů II (2011, PPZ, MZ) se sledovaly vybrané demografické a zdravotní ukazatele pro populační skupinu 50+ z dostupných existujících zdrojů ve regionech: Praha, Středočeský, Plzeňský, Karlovarský, Jihoomoravský, Moravskoslezský a Liberecký kraj. Na základě analýzy sebraných dat byla vytvořena specifická doporučení pro priority v podpoře zdraví dle potřeb spolupracujících krajů. Ke stažení [zde](#)
- Projekt EU **Zdravotní začleňování migrantů** (2008-2010, DG SANCO). Základní metodou byl kvalitativní výzkum k získání dat a informací řízenými rozhovory jednak s migranty , jednak s poskytovateli služeb v podpoře zdraví. Hlavním výstupem byly ucelené názory, potřeby a přání migrantů ohledně vlastního zdraví v různých evropských zemích a soubor doporučení pro odborníky, jak s touto ohroženou skupinou spolupracovat. Více [zde](#)